

Mál nr. 293/2022

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13. september 2022 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 3. október 2022.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 3. febrúar 2022, er hann var að störfum fyrir X í húsnæði Y, hafi M orðið fyrir slysi. Atvik hafi verið þau að X og samstarfsmaður hans, Z, hafi verið að bora fyrir festingum stálbita og hafi borinn þá farið í steypustyrktarjárn. Hafi M í kjölfar þess ákveðið að kanna hvort borinn væri heill og hafi hann lagt borvélina frá sér á stillans þannig að borinn stóð lóðrétt upp í loft. Hafi M því næst tekið um borinn en vélin þá, af óútskýrðum ástæðum, hrokkið í gang án þess að M eða Y hefðu snert ræsigikk hennar. Hafi borinn gripið í vinstri hönd M með þeim afleiðingum að baugfingur fór af að hluta og langatöng brotnaði illa. Var lögregla kölluð til og liggur skýrsla hennar, dags. 5. febrúar 2022, fyrir nefndinni. Jafnframt liggur fyrir tilkynning til Vinnueftirlitsins, dags. 4. febrúar 2022. Eftir slysið var borvélina þá send Húsnæðis- og mannvirkjastofnun til rannsóknar og liggur rannsóknarskýrsla stofnunarinnar fyrir nefndinni. Kemur þar fram að ekkert óeðlilegt hafi komið fram við einangrunarmælingu, en við ræsingu hafi komið fram gangtruflanir sem ollu því að 16A öryggi sló út. Eftir að því var slegið inn hafi vélin virst virka eðlilega og við opnun hennar hafi ekkert bent til bilunumar. Vélin sé hins vegar gerð fyrir breskan markað og ekki ætluð fyrir þá spennu sem sé hér á landi en ekkert hafi þó bent á að það hafi getað orsakað umrætt slys. Við framköllun á svipuðum aðstæðum og við slysið hafi þá engin bilun komið fram. Á ræsigikk vélarinnar hafi sést ný för sem bentu til þess að eitthvað hefði rekist í hann. Ekkert hafi fundist sem benti til bilunar í vélinni og ekki hafi tekist að ræsa hana nema með því að þrýsta gikknum inn. M hefur krafist bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V vegna tjóns síns en V hafnað kröfu hans með bréfi dags. 30. mars 2022 á grundvelli þess að um óhappatilvik hefði verið að ræða. Byggir M kröfu sína á því að líkamstjón hans sé afleiðing óforsvaranlegra vinnuaðstæðna, ófullnægjandi vinnubúnaðar og vanrækslu X á því að tryggja hollustuhætti, öryggi og aðbúnað á vinnustað. Sé það í raun óumdeilt að bilun í vélbúnaði hafi valdið slysi M og þegar af þeirri ástæðu blasi við að X sé skaðabótaskyldt skv. 13. gr. og 1. mgr. 46. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum nr. 46/1980. Ólag á borvél fullnægi enda klárlega ekki áskilnaði laganna um örugg tæki og aðstæður á vinnustað. Gangtruflanir við ræsingu vélarinnar við rannsókn eftir slysið sýni þá fram á að hún hafi ekki virkað sem skyldi. Þá sé vélin gerð fyrir lægri spennu en notuð sé hér á landi, sem samræmist ekki leiðbeiningum með reglum um öryggisbúnað véla. Auk þess hafi hún verið 17 ára gömul á slysdegi og megi því ætla að hún hafi verið notuð í allmörg ár þrátt fyrir að henta ekki hérlendum aðstæðum og geti það án efa hafa valdið skemmdum á henni. Afstaða V byggir á því að óalgengt sé að borvélar hrökkvi í gang án þess að þrýst sé á ræsigikk þeirra og sé því litið á atvikið sem óvænt og ófyrirséð. Þeirri afstöðu er sérstaklega mótmælt enda hafi X mátt sjá fyrir að yfirspenna mundi á endanum leiða til bilunar með tilheyrandi slyshættu. X hafi sannarlega slegið af þeim öryggiskröfum sem það segist viðhafa með því að afhenda M verkfæri til starfans sem hafi ekki einasta ekki hentað íslenskum aðstæðum heldur verið bilað í þokkabót. Sé samkvæmt framansögðu óeðlilegt og ósanngjarnt að M sitji sjálfur uppi með tjón sem ekki megi með nokkru móti rekja til athafna hans sjálfs.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að rannsókn á búnaði vélarinnar hafi ekki leitt neitt í ljós sem benti til bilunar í henni. Þá hafi ekkert bent til þess að röng spenna gæti hafa orsakað slys M. Sé það því með öllu ósannað að örsök slyssins sé að rekja til bilunar í vélbúnaði. M beri sönnunarbyrði þess að tjón hans verið rakið til atvika eða aðstæðna sem X verði látinn bera skaðabótaábyrgð á. Slík sönnun hafi samkvæmt framansögðu ekki tekist og um óhappatilvik sem engum verði um kennt hafi verið að ræða.

Álit.

Samkvæmt tilkynningu til Vinnueftirlitsins, dags. 4. febrúar 2022, fór umrædd borvél í gang meðan M var að huga að ástandi borsins, og virðist í raun ekki deilt um það að M hafi ekki haldið við ræsitalakann þega borinn fór að snúast með fyrrgreindum afleiðingum. Kemur einnig fram í þeirri tilkynningu að bilun í rafbúnaði hafi valdið slysi M. Jafnvel þó fallist sé á að vélin hafi farið í gang „af sjálfri sér“ leiðir það eitt og sér ekki til þess að bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X sé fyrir hendi. Sönnunarbyrði þess að tjón hans verði rakið til athafna eða athafnaleysis X, starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri ábyrgð á hvílir á M. Samkvæmt nokkuð ítarlegri rannsókn sem fór fram á vélinni og lýst er hér að framan fannst ekkert sem benti til bilunar í vélinni, og ekki tókst að framkalla umrædda bilun og segir í skýrslunni að ekki hafi tekist að ræsa vélina nema þrýsta gikknum inn. Þá verður ekki ráðið af skýrslunni að gangtruflanir í vélinni við ræsingu við skoðun hennar hafi orsakað slys M. Vissulega segir í skýrslunni að vélin sé ekki ætluð fyrir hérlandan markað, heldur minni rafspennu, og að nota hana á yfirspennu geti haft áhrif á snúningshraða og aukið hættu á bilun. Skýrt kemur þó fram að ekkert bendi til þess að röng spennan hafi getað orsakað slys M og engin gögn liggja fyrir nefndinni er sýni fram á annað. Jafnvel þó það yrði metið X til sakar að láta starfsfólk sitt nota borvélinu er því ekki sýnt fram á að það hafi valdið slysi M, en auk sakar verður að sýna fram á orsakatengsl svo bótaskylda sé fyrir hendi. M fjallar um það í málskoti að umrædd borvél hafi verið 17 ára gömul á slysdegi, en ekkert liggur fyrir um að það sé óeðlilega hár aldur borvéla eða að tengsl séu milli aldurs eða slits vélarinnar og slyss M. Ekki er ljóst hvað varð til þess að vélin fór í gang umrætt sinn og liggur því ekki fyrir að það hafi verið vegna atvika sem X verði gert að bera skaðabótaskyldu vegna. Verður þá ekki ráðið af gögnum málsins að virkni vélarinnar hafi verið óeðlileg fyrir umrætt atvik, að gerðar hafi verið athugasemdir við ástand hennar fyrir slysið, eða að X hafi mátt vera ljóst að slyshætta væri af notkun hennar. Þá hefur ekki verið sýnt fram á að slys M verði rakið til annarra aðstæðna eða atvika sem X beri ábyrgð á. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er samkvæmt framansögðu ekki sýnt fram á að tjón M sé að rekja til atriða sem X ber bótaskyldu vegna og verður M að bera hallann af því.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 8. nóvember 2022.

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir